

Relaties

Adolescentie - Een goede basis voor vriendschappelijke en romantische relaties

De samenlevingsparticipatie van mensen met autisme verbeteren gedurende de levensloop door het verzamelen, bundelen, vernieuwen en verspreiden van kennis op het gebied van behandeling en begeleiding van mensen met autisme; dát is de doelstelling van Samen Doen!

Werkgroep Adolescentie – Relationale vaardigheden

Deze werkgroep is gericht op pubers met autisme en hun contacten en relaties met leeftijdsgenoten. In het bijzonder richt de werkgroep zich op de vraag in hoeverre en op welke manier jongeren met autisme ondersteuning wensen en ontvangen bij het opbouwen van vriendschappelijke en romantische relaties. Ondersteuning rondom dit thema vindt bij jongeren zonder autisme meestal plaats in het onderwijs via relationele en seksuele vorming. Voor jongeren met autisme is het bestaande reguliere lesmateriaal echter niet altijd afdoende geschikt qua inhoud of qua vorm.

Autismevriendelijk

De werkgroep brengt in kaart welke kennis en welke lesmaterialen met betrekking tot relationele en seksuele vorming er al bestaan in het regulier onderwijs en welk materiaal er speciaal ontwikkeld is voor jongeren met autisme. Het bestaande lesmateriaal wordt beoordeeld op 'autismevriendelijkheid' en compleetheid. De werkgroep beschrijft daartoe criteria die gebruikt kunnen worden bij de beoordeling van lesmaterialen op autismevriendelijkheid. Bijvoorbeeld door te letten op in hoeverre teksten en afbeeldingen expliciet, concreet

en ondubbelzinnig zijn en of bepaalde onderwerpen voldoende aan bod komen.

Dit kunnen onderwerpen zijn die voor jongeren zonder autisme wellicht redelijk voor de hand liggen, maar die voor jongeren met autisme ingewikkelder zijn, omdat hier veel 'ongeschreven regels' bestaan die hen vaak niet eerder expliciet uitgelegd zijn. Voor ontbrekende onderwerpen zullen materialen ontwikkeld worden die passen bij de leerstijl van jongeren met autisme. Ook wordt een leeswijzer bij alle materialen ontwikkeld. Tot slot wordt een toegangsporaal gemaakt naar de leeswijzer van alle beschikbare lesmaterialen en de score op de mate van autismevriendelijkheid.

Trekker van deze werkgroep is Kirstin Greaves-Lord (Yulius / Erasmus MC).
Contact: info@autisme-samendoen.nl

Samen Doen! - Een academische werkplaats autisme ter bevordering van de samenlevingsparticipatie van mensen met autisme door intersectorale samenwerking in de begeleiding tijdens cruciale transities in de levensloop.
Voor autisme zijn er twee academische werkplaatsen actief. Samen Doen en Reach-Aut

Achtergrond en doelstellingen

De adolescentie wordt gekenmerkt door veel sociale, emotionele en fysieke veranderingen (Dahl, 2004). Deze levensfase is voor alle jongeren uitdagend, maar in het bijzonder voor jongeren met autisme, gezien hun specifieke moeite met veranderingen (APA, 2013). In de adolescentie maakt de psychoseksuele ontwikkeling een grote sprong en is hiermee een belangrijke ontwikkelingstaak, die zowel sociale, emotionele als fysieke aspecten omhelst (WHO, 2006).

Professionals en ouders hebben behoefte aan informatie over relationele en seksuele vorming die op een bij autisme passende wijze wordt aangeboden. Zowel het reguliere als het speciale onderwijs kennen doelstellingen om aandacht te besteden aan de thema's seksuele diversiteit en seksuele weerbaarheid. In het onderwijs is er materiaal rondom seksuele ontwikkeling, maar deze is nog weinig gestructureerd.

In de GGZ zijn er al methodieken ontwikkeld om een gezonde seksuele ontwikkeling bij jongeren met autisme te stimuleren, maar deze zijn niet geschikt voor toepassing in het onderwijs. Er is grote behoefte aan een uitgewerkte doorlopende leerlijn om de relationele en seksuele vorming beter te verankeren in het onderwijs, en tevens te verbinden aan de opvoeding thuis en in de zorg.

De werkgroep bundelt de inzichten tot een helder overzicht van de belangrijkste aandachtspunten in de relationele en seksuele vorming voor jongeren met autisme én hun klasgenoten. Dit overzicht wordt gebruikt om toegang te bieden tot bestaande informatie en materialen, en voor het in kaart brengen van de hiaten in inhoud en stijl en de ontwikkeling van passend aanvullend lesmateriaal. Een toegangsportaal wordt ontwikkeld om de informatie en materialen beter beschikbaar te maken.

Samen Doen! - Een academische werkplaats autisme ter bevordering van de samenlevingsparticipatie van mensen met autisme door intersectorale samenwerking in de begeleiding tijdens cruciale transities in de levensloop.
Voor autisme zijn er twee academische werkplaatsen actief. Samen Doen en Reach-Aut

Over Samen Doen!

Samen Doen! is één van de twee academische werkplaatsen autisme in Nederland en heeft als doel de participatie in de samenleving van mensen met autisme te verbeteren. De organisaties die deelnemen aan Samen doen! gaan samen zorgen voor verdere ontwikkeling en verspreiding van producten op het gebied van begeleiding van mensen met autisme tijdens grote veranderingen in het leven. In de academische werkplaats komen praktijk, wetenschappelijk onderzoek, onderwijs, beleid en cliëntenperspectief dicht bij elkaar door het delen, bundelen, verspreiden en vernieuwen van kennis.

Kernprincipes Samen Doen!

De naam van de Academische Werkplaats Autismen is Samen Doen! Deze naam is opgebouwd uit de eerste letters van onze kernprincipes:

- o **S**tructureel
- o **A**utisme
- o **M**ultidisciplinair
- o **E**xpertise
- o **N**etwerk
- o **D**enken
- o **O**perationaliseren
- o **E**ffectueren
- o **N**avolgen

Meer weten over de andere aandachtsgebieden Samen Doen!?

Naast aandachtsgebied Adolescentie werkt Samen Doen! aan nog vijf thema's. Lees hier meer over op de website autisme-samendoen.nl of stuur ons een e-mail: info@autisme-samendoen.nl

